

ת"פ 16203/07/16 - מדינת ישראל נגד אליהו מורשתי

בית משפט השלום בקריית גת
ת"פ 16203-07-16 מדינת ישראל נ' מורשתי

בפני כב' השופט אור אדם, סגן נשיאה
המאשימה: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד רחל חג'אג' מלשכת תביעות לכיש
נגד
הנאשם: אליהו מורשתי ע"י ב"כ עו"ד דן גרובס

פסק דין

רקע כללי

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת איומים. כעולה מעובדות כתב האישום, ביום 5.7.16 הגיע הנאשם למחנה צבאי ליד צומת פלוגות, יצא מרכבו, הניח כומתה על ראשו והצדיע לקיר הבסיס ועליו כיתוב שם המחנה. כאשר ניגש אליו חייל לשאול אותו פשר מעשיו, הוציא הנאשם קופסת סיגריות, זרק אותה באגרסיביות על הרצפה ומעך אותה ברגליו. הנאשם שאל את החייל אם הוא מכיר את ליברמן, ואז קרע את הסיגריות לגזרים ואמר: **"זה מה שאני אעשה לו ולביבי"**. בכך, לפי הטענה, איים הנאשם על החייל בפגיעה שלא כדין בגופם וחירותם של ראש הממשלה ושר הביטחון.
2. בפתח הדיון העלה הסניגור טענות מקדמיות המחייבות לדעתו ביטול האישום בטרם מענה. גם אם לא נעשתה הפנייה להוראות החוק, הרי שהלכה למעשה נטען, כי בהתאם להוראות סעיפים **149 (3) (4) או (10)** לחוק הסדר הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 (להלן: **"חסד"פ"**), העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות בנסיבות העניין, עבירה של איומים, וכן כי הגשת כתב האישום פסולה, שכן שמדובר בפגיעה לא ראויה בחופש הביטוי.
3. התביעה בתגובה, טענה כי בעבירת האיומים, אין הכרח כי האיום יישמע ישירות על ידי האדם המאיים. התביעה הפנתה למספר פסקי דין, בהם נאמרו איומים כלפי שופטים או אנשי ציבור אחרים, באזני אנשים אחרים ולא המאוימים עצמם, ולמרות זאת קבעו בתי המשפט כי מדובר בעבירת איומים. התביעה לא התייחסה בתגובתה לסוגיה של פגיעה בחופש הביטוי. בהשלמת טיעון שהוגשה ביום 5.4.17, נטען כי יש לבחון את האיומים לפי השפעתם על האדם הרגיל, והעובדה שזומנה נידת מעידה על תחושת הפחד של החייל.

טענה כי עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה

4. אף שהסניגור טען גם לפגם בשיקול הדעת של התביעה, שכן מדובר בפגיעה בחופש הביטוי, הרי שהטענה המרכזית של ההגנה היתה, כי עובדות כתב האישום אינן מגלות, בנסיבות העניין, עבירה של איומים.

5. כב' השופט קדמי קובע בספרו, כי מדובר בטענה מקדמית, לפיה העובדות המיוחסות בכתב האישום לנאשם, אינם מכוונים פוטנציאל ממשי להרשעה. כל עוד ניתן לתקן את הפגם, ייטה בית המשפט לתיקון כתב האישום, על פני ביטולו, שכן תכליתה של ההוראה להבטיח לנאשם דיון הוגן ולמנוע קיפוח של הגנתו (י. קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, חלק שני א', מהד' תשס"ט 2009, ע' 1293-1297).

6. מכאן שלא פשוט לקבל טענה מקדמית כזו, לפני שנשמעו ראיות, ורק במקרים חריגים ימצא בית המשפט כי הפגם בכתב האישום הוא כזה, שלא ניתן לרפאו ע"י תיקון כתב האישום, ויש הכרח בביטול האישום. עם זאת, על בית המשפט להשתכנע כי קיים פוטנציאל ממשי להרשעה, אם יוכחו העובדות שבכתב האישום.

עבירת האיומים

7. סעיף 192 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 קובע: **"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב, או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו מאסר 3 שנים"**. כב' השופט קדמי קובע בספרו (י. קדמי, **על הדין בפלילים חוק העונשין**, חלק רביעי מהדורת תשס"ו - 2006, להלן: **"קדמי"**), כי הוכחת העבירה מחייבת הוכחה של יסוד עובדתי ויסוד נפשי:

א. **היסוד העובדתי** - האישום הוא הטלת פחד או אימה מפני רעה צפויה שיש בה כדי לפגוע באחד הערכים המוגנים המפורטים בסעיף. האיום צריך שיהיה **רציני וממשי** להבדיל מאיום סרק חסר משמעות (קדמי, ע' 2123). מבחנו של האיום **מבחן אובייקטיבי של אדם סביר**, היינו יש לבחון את השאלה אם הדברים שנאמרו על ידי הנאשם, נשאו אופי של איום לפי המבחן של השפעתם האפשרית על האדם הרגיל, ולא לפי הרגשתו הסובייקטיבית של האדם ששמע אותם (קדמי, ע' 2124 והפסיקה המפורטת שם). באשר לזיקה שבין האדם ששמע את דבר האיום לאדם שכוונו אליו הדברים, ציין כב' השופט קדמי, כי יש הגורסים כי האדם האחר יכול להיות כל אדם שהוא, בין אם קיימת זיקת אחריות כלשהי בינו לבין המאיום או לא קיימת זיקה כזאת, ויש הגורסים שמדובר רק באדם שיש למאיום לפחות **"זיקת עניין"** כלפיו, אם לא למעלה מזה, וזוהי הגישה הרווחת (קדמי, ע' 2129).

ב. **היסוד הנפשי** - מדובר בעבירה התנהגותית, ולכן למרות ציון המילה **"בכוונה"** אין מדובר ב"כוונה" כאמור בסעיף 20 (א)(1) לחוק, אלא במטרה ומתוך שאיפה להשגת היעד להפחיד או להקניט. משמעות דרישת היסוד הנפשי היא, כי המאיים הציב לנגד עיניו את המטרה של הפחדה והקנטה ואמירת הדברים נעשתה לשם השגת יעד זה (קדמי, ע' 2129).

8. **הפסיקה בעניין הוכחת האיום** פסק הדין המנחה ניתן בעניין למ (רע"פ 2038/04 **שמואל למ נ' מדינת ישראל**, (2006)). באותו עניין, מדובר היה בגבר שאמר לעובד סוציאלי, כי הוא גאה בגברים המחסלים את נשותיהם, וכי אם אשתו לא תתן לו את הזהב היא תמצא את עצמה בבית קברות. בית

המשפט העליון קבע, כי על מנת לקבוע אם תוכן הביטוי עולה כדי איום, יש לבחון אם יש בדברים, כדי להטיל אימה על אדם רגיל בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום. בחינת תוכנו של הביטוי אינה מתבצעת באופן המנותק מן הנסיבות, אלא בתוך ההקשר בו ניתן הביטוי. בית המשפט יבחן את הנסיבות שאפפו את מסירת הביטוי, ואת הנסיבות בהן הוא נקלט. כמו כן יבחן בית המשפט את המסר שהיה גלום בביטוי (שם, פסקה 12 לפסה"ד). באשר לצורך ב"זיקת עניין" בין האדם בפניו נאמר האיום למושא האיום, נקבע כי אין הכרח בהוכחה של זיקה כזו. עם זאת, בדרך כלל, "זיקת עניין" בין המאויים לבין מושא האמירה, תומכת במסקנה שהאמירה עולה כדי איום פלילי אסור. **ככל שזיקה זו תהא הדוקה יותר, יהא משקלה רב יותר לצורך הערכת תוכן האיום.** עם זאת, העדרה של "זיקת עניין" אינו מוביל בהכרח למסקנה, כי הביטוי אינו עולה כדי איום פלילי אסור. למשל אם אדם אומר לעובד ציבור שהוא מתכוון לרצוח אדם - יש בכוחו של האיום להטיל אימה על אותו עובד ציבור, גם אם זהותו של מושא האיום כלל אינה ידועה לו וממילא, אין כל זיקת עניין ביניהם. יש להביא בחשבון את סוג האמירה, עוצמת הפגיעה המפורטת בה, האופן בו נאמרה, הטון בו הושמעו הדברים, ואם אכן נאמרה בכוונה להפחיד (עניין למ, שם, פסקה 15 לפסה"ד).

9. וכיצד באו הדברים לידי ביטוי בפסיקה? בעניין יעקובי (ע"פ (מחוזי מר') 1249-11-07 **אליהו יעקובי נ' מדינת ישראל**, (2009)), נקבע כי מבחינה עובדתית - הקביעה אם אמירה מסוימת עולה כדי איום נעשית על-פי אמת מידה אובייקטיבית. הבחינה נעשית מנקודת מבטו של האדם מן הישוב, המצוי בנסיבותיו של המאויים, ולא על-פי אמת מידה סובייקטיבית ומנקודת מבטו של המאויים בלבד. כדי לקבוע אם תוכן ביטוי עולה כדי איום, על בית המשפט לבחון אם יש בדברים כדי להטיל אימה בלבו של אדם רגיל מן הישוב בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום. מבחינת היסוד הנפשי - הדרישה מוכחת, כאשר המאיים פועל במטרה להפחיד או להקניט. ואולם, היסוד הנפשי מתקיים גם אם למאיים הייתה מודעות ברמה גבוהה של הסתברות, עד כדי קרוב לוודאי, כי יש בהתנהגותו כדי להפחיד או להקניט. בעניין דרור (ע"פ (מח' נצרת) 28163-10-11 - **מדינת ישראל נ' יצחק דרור** (2012)), נתקבל ערעור המדינה, ונקבע כי המשפט: "אם לא אקבל מה שמגיע לי אני אשרוף את מחלקת הרווחה", מהווה איום לכל דבר ועניין, באשר אדם סביר השומע, כי משהו מאיים לשרוף את מקום עבודתו חש מפוחד או מוקנט. בעניין קוני (ע"פ (מח' חיפה) 97/08 **מדינת ישראל נ' ראני קוני** (2009)), נקבע כי אזהרה לתובע, שאם לא יפתח תיק, ייקח הנאשם את החוק לידיים ויעשה דין לעצמו - מהווה איום. גם אם המאיים לא התכוון להפחיד את קולט האיום, די בכך שצפה או צריך היה לצפות שאפשרות זו עשויה להתממש ברמת הסתברות גבוהה, כדי שהעבירה תושלם כלפי האדם שקלט את האמירה המאיימת.

10. מכאן שבאשר ליסוד העובדתי, ראוי לבחון דברים שנאמרו, במבחן "האדם הסביר", מבלי להוציא את הדברים מתוך הקשרם הכללי. באשר ליסוד הנפשי, ניתן להחליף את הוכחת הכוונה להפחיד או לאיים, במבחן הסתברותי.

11. **פסיקה בעניין איום שנשמע ע"י אחר ולא ע"י המאויים** כאמור לעיל, הסעיף מאפשר לאיים בפגיעה באחד הערכים המוגנים: **"שלו או של אדם אחר"**, היינו ניתן לאיים גם תוך השמעת דברי איום כלפי אדם אחד, המופנים לאדם אחר. כאמור לעיל, בעניין למ נקבע כי אין הכרח בהוכחה של "זיקת עניין" אולם יש בזיקה כזו כדי להצביע על יסודות העבירה.

12. התביעה התבססה על פסקי דין, בהם הורשעו נאשמים בעבירת איומים כלפי עובדי ציבור, הגם שעובדי הציבור המאויימים עצמם לא היו עדים לאיום:

א. בעניין ששון (ע"פ (מחוזי ב"ש) 7293/02 **אלי ששון נ' מ"י** 22.1.06), מדובר היה בנאשם שאיים על כב' השופט ריבלין בנוכחות שוטרים, בכך שאמר שאם המדינה לא תשלם על מעצרו, השופט עלול להיפגע. בית המשפט המחוזי קבע כי אין נפקא מינה שהשופט ריבלין עצמו לא שמע את דברי האיום. בית המשפט קבע בעניין ששון, כי "מבחן הזיקה" לכשעצמו איננו מכריע. המבחן עשוי לשמש רק כלי עזר, לעניין הוכחת היסוד הנפשי. מבחן הזיקה איננו הגורם המכריע, שכן יש לבחון תמיד, אם **המטרה** היתה להפחיד או להקניט את האדם בפניו נאמרו הדברים, באמצעות ניסוח דברי האיום כלפי צד שלישי (פסקה 9 לפסק דינו של כב' השופט הנדל).

ב. בעניין בראנץ (ע"פ 71532/06 (מחוזי ת"א) **ציון בראנץ נ' מ"י** 25.9.06), מדובר היה בכך, שבתוך אולם בית המשפט, אמר הנאשם בנוכחות בנו ושוטרי הליווי, כי אם השופט ישפוט את בנו ליותר משנתיים מאסר בפועל, הוא יהרוג אותו. בית המשפט קבע כי מדובר בדברים מאיימים, גם אם השופט עצמו לא שמע אותם, שכן הם נועדו להפחיד את השוטרים ששמעו את הדברים.

ג. בעניין עמיר (ת"פ (של' נתניה) 3177/05 **מ"י נ' חגי עמיר** 22.1.06), מדובר היה באסיר אשר אמר בנוכחות סוהר, שהוא יכול לדאוג שיחסלו ויפוצצו את שרון. בית המשפט התייחס לכך שמי ששמע את דברי האיום, היה סוהר בכלא בו כלוא הנאשם, בגין מעורבותו ברצח ראש הממשלה. בנסיבות אלה, הסוהר התייחס ברצינות לדברי האיום שהושמעו בנוכחותו כלפי ראש הממשלה.

ד. בעניין אד (ת"פ (של' צפת) 2536/02 **מ"י נ' אד** 22.11.04), מדובר בנאשם שאמר לאמו בטלפון, כי בעצרת שאמורה להתקיים בתאריך מסוים בקרית שמונה, הוא מתכוון לרצוח את ראש הממשלה ושר הביטחון. כמו בעניין ששון, בית המשפט קבע, כי אין הכרח להוכחת זיקה בין האדם ששומע את האיום לבין האדם המאיים. זיקת העניין יכולה לשמש כמבחן עזר, על מנת לקבוע אם בהתאם למבחן האובייקטיבי, נושא האיום אופי רציני וממשי, שיש בו להטיל מורא על האדם הסביר. באותו עניין, נקבע שכאשר אמר הנאשם לאמו כי בכוונתו לרצוח את ראש הממשלה ושר הביטחון באירוע קונקרטי, נועד הדבר על מנת להפחיד או להקניט ולכן הוא עבר את עבירת האיום.

ההכרעה

13. אישום זה, טוב היה לו שלא הוגש משהוגש. למקרא כתב האישום בכללותו, עולה תחושה

לא נוחה, לפיה גם אם מדובר בהתנהגות מוזרה שיש לגנות, אולי כבדיחה לא מוצלחת, וגם אם לפי הפסיקה, בהקשר מסוים ניתן היה לראות בדברים משום איום - הרי שברור שאין מדובר באיום של ממש.

14. כמתואר לעיל, כב' השופט קדמי הדגיש בספרו כי האיום חייב להיות "**רציני וממשי**", להבדיל מאיום סרק או חסר משמעות. העובדות המפורטות בכתב האישום, מלמדות שאין מדובר באיום ממשי, אלא בפרודיה טפשית לכל היותר.

15. כמתואר בעניין לם, שומה לבחון את דבר האיום באופן אובייקטיבי, בתוך ההקשר הכללי של התנהגות המאיים. התביעה פתחה את כתב האישום, בציון העובדה כי בטרם המילים שנטען כי מהוות איום, חבש הנאשם כומתה והצדיע מול קיר המחנה הצבאי. ראשית דבר מעידה על אחריתו: התנהגות נטענת זו, מלמדת כי לא היתה לנאשם מטרה להפחיד או להקניט, בדברים שאמר, לפי הטענה, לאחר מכן. על פניו נראה לכל אדם סביר, כי מדובר בהמשך של אותה התנהגות פרודית של הנאשם.

16. אכן, הפסיקה איננה מחייבת "זיקת עניין" בין מי שבפניו נאמרים דברי האיום לבין המאיים. נכון גם שאיום על עובדי ציבור, כגון שופטים, אנשי שלטון וכד', אשר נאמר לשוטרים או חיילים, הוא איום שיש בו פוטנציאל של הטלת אימה. לפיכך, בניגוד לטענת הסניגוריה, ניתן בהחלט לאיים על ראש הממשלה ושר הביטחון, ע"י דברי איום המופנים לשוטרים, חיילים, סוהרים וכד'. עם זאת, זיקת העניין יכולה ללמד על הכוונה ועל רצינות האיום, כאשר שככל שהזיקה הדוקה יותר, יהא משקלה רב יותר לצורך הערכת תוכן האיום. העובדה שהנאשם הציג את "מחזה האבסורד" האמור לעיל, בפני ש"ג בבסיס נידח, לנוכח נוסח האיום, מחלישה את טענת המאשימה כי מדובר באיום ממשי.

17. עוד הדגישה הפסיקה כי שומה לבחון את האמירה בהקשרה הכללי, היינו אם אדם סביר בנסיבותיו של המאיים היה נבהל ממנה. דומה שבענייננו, התשובה על כך שלילית. התנהלותו של הנאשם, כאשר חבש כומתה והצדיע מול המחנה, ולאחר שהחיל הש"ג פנה אליו, קרע חפיסת סיגריות ואמר שכך יעשה לשר הביטחון ולראש הממשלה, הם דברים שבקרב כל חייל דומה בנסיבות החייל, היו מעלים בת צחוק ולא חשש ממשי כי הנאשם עומד לבצע את דבר האיום.

18. שלושת פסקי הדין הראשונים עליהם נסמכה התביעה, שונים בתכלית השוני מענייננו, שכן בעניין ששון ובעניין בראנץ, מדובר בנאשמים שהיתה בליבם טרוניה קונקרטי על שופט, ובתי המשפט התרשמו, כי כוונתם בדברים שיוחסו להם לגבי אותו שופט, היתה במפורש להפחיד את השוטרים, להם נאמרו דברי האיום ביחס לשופטים. בעניין חגי עמיר, מדובר בנסיבות ייחודיות מהן ניתן היה להסיק את כוונת האיום, והדברים ברורים. פסק הדין היחיד הדומה במידת מה לענייננו, ניתן בעניין אד. ואולם, ניתן לאבחן את עניין אד מענייננו בשני אלה: **ראשית**, מדובר בפסק דין של בית משפט השלום שניתן לפני 13 שנה ובטרם הלכת לם ואיננו מחייב. **שנית**, מדובר באיום קונקרטי לגבי עצרת מסוימת שנועדה להיערך במועד מסוים, ולכן האיום עושה רושם של איום של ממש ולא איום סרק.

19. בהתאם לפסיקה שפורטה לעיל, מבחינת היסוד העובדתי, יש להוכיח כי מדובר באיום רציני וממשי, על פי קנה המידה האובייקטיבי של האדם הסביר. בנסיבות המתוארות בכתב האישום, קשה לדבר על איום ממשי ורציני.

20. מבחינת היסוד הנפשי, ניתן להוכיח את הכוונה להפחיד או להקניט, אם למאיים הייתה מודעות ברמה גבוהה של הסתברות, עד כדי קרוב לוודאי, כי יש בהתנהגותו כדי להפחיד או להקניט. בענייננו, גם אם מדובר בהתנהלות לא ראויה, בהבעת מחאה החורגת מגבולות הטעם הטוב, וב"ליצנות" חסרת תוחלת, מעיון בעובדות כתב האישום כפי שהן, עולה תמונה, לפיה גם אם יוכחו מלוא העובדות, יותר ספק אם אכן הנאשם צפה במידה גבוהה של ודאות כי דבריו יטילו אימה על החייל.

הגנה מן הצדק

21. **פגיעה בחופש הביטוי** - טענתו השניה של הסניגור היתה להגנה מן הצדק. הסניגור טען כי מדובר בפגיעה שאיננה מידתית בחופש הביטוי. לאחר שקבעתי כי מדובר במקרה גבולי למדי של עבירת איומים, שאף אם כל העובדות בכתב האישום נכונות, נותר ספק אם מדובר באיומים, ולכן לא היה מקום להגיש את כתב האישום, אין לי צורך לדון בטענה זו.

22. עם זאת, במאמר מוסגר יצוין, כי כב' השופט פוגלמן עמד בפסק הדין בפשרת סרן ר', על הזהירות הנדרשת בפגיעה בחופש הביטוי. שם דובר בחשיבותה של תקשורת ביקורתית, כאמצעי להשגת תכליות חברתיות ודמוקרטיות חשובות, ומכאן הזהירות הנדרשת בפגיעה בעיתונות כזו, בשמה של הזכות לשם טוב (ע"א 751/10 פלוני נ' אילנה דיין ואח' (8.2.2012) פסקה 17 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן). אמנם שם דובר בעיתונות חוקרת, עניין שונה לחלוטין מענייננו, אולם גם סאטירה היא אבן יסוד במשטר דמוקרטי, ואם התיק היה נשמע, והיה מתברר כי מטרתו של הנאשם לא היתה להפחיד מאן דהוא, אלא למתוח ביקורת על השלטון באופן הומוריסטי, כי אז יכול היה לטעון גם לפגיעה בחופש הביטוי.

23. **העדר עניין לציבור** סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב 1982, קובע כי אם ראה תובע שיש בתיק חקירה ראיות מספיקות לאישום, יעמיד את החשוד לדין, אלא אם היה סבור שאין במשפט עניין לציבור. הסעיף מקנה אפוא לתביעה סמכות לסגור תיק חקירה בעילה של העדר עניין לציבור. בית המשפט נעדר סמכות דומה. מה יעשה אפוא שופט, כאשר מתברר לו כי אין עניין לציבור בניהול כתב האישום המונח בפניו?

24. בעניין ניצן (רע"פ 2381/15 בעז ניצן נ' אילנה דיין אורבך, (12/05/2015)), אישר בית המשפט העליון החלטה של בית משפט השלום, לבטל קובלנה פלילית מחמת הגנה מן הצדק, לאחר שבית המשפט שוכנע, כי "האינטרס הציבורי" אינו מצדיק ניהול הליך פלילי שיהיה בו כדי להטביע קלון, וכי שיקולי הגמול וההרתעה מוצו במלואם. בית המשפט המחוזי בערעור קבע, כי גם אם ניתן היה להגיע למסקנה שונה, בנסיבות העניין אין מקום להתערבות בהחלטה, ובית המשפט העליון אישר אף הוא את ביטול האישום (שם, פסקה 7 לפסה"ד).

25. הגנה מן הצדק היא הגנה חדשה יחסית, שטרם התגבשה כדבעי. סעיף 149 (10) לחסד"פ מורה כי ניתן לבטל כתב אישום בנסיבות בהן: "**הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית**". העובדה שהמחוקק הקנה להגנה זו מעמד סטטוטורי, מעבר לקיומה בהלכה הפסוקה בעבר, מדגישה ביתר שאת את הצורך לבחון אם

בנסיבות העניין אכן תחושת הצדק תיפגע מניהול הליך פלילי. לטעמי, נוסחה של ההגנה מן הצדק הוא רחב דיו, על מנת שניתן לעשות בו שימוש, במקרים חריגים ונדירים, בהם שוכנע בית המשפט כי היה מקום לסגור את התיק מהעדר עניין ציבורי.

26. בענייננו, כמתואר לעיל, מדובר בעניין גבולי למדי מבחינת היסוד הנפשי הנדרש לעבירת האיומים. בנסיבות אלה, ייתכן שניתן היה לשקול שימוש בסעיף זה. אם זאת, לאחר שהצדדים לא טענו לעניין זה, אשאיר את העניין בצריך עיון.

27. **זוטי דברים** במסגרת זו של הגנה מן הצדק, ניתן להתייחס גם להגנה של "זוטי דברים". הצדדים לא טענו לעניין זה, ולכן נאמרים הדברים רק אגב אורחא, אולם ייתכן כי ניתן היה לעשות שימוש בהוראת סעיף 34' לחוק העונשין, לפיה אין להעמיד לדין, אם לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך. בית המשפט המחוזי בירושלים, קבע כי ההגנה תחול, אם השופט מגיע לכלל מסקנה אם אכן מדובר בעבירה מבחינה טכנית פורמלית, אולם מבחינה מהותית מתאים לה הכלל של העדר עניין לציבור. עוד נקבע שיש לפרש את הסייג באופן מצמצם ובזהירות מרובה. בירור הטענה במסגרת דיון מקדמי מציב קושי בפני בית המשפט, שכן בחינת האינטרס הציבורי מחייב את בית המשפט להיחשף, בין היתר, לעברו של נאשם שבפניו, כי הרי שונה האינטרס הציבורי בעניינו של מי שלא היה מעורב מעולם בפלילים מזה של עבריין חוזר (ע"פ (מחוזי חי') 538-12-08 **מדינת ישראל נ' רבקה רונן**, (2009); ר' גם ע"פ (מחוזי ת"א) 70281/06 **חיים מנחם נ' מדינת ישראל**, (2009); וקונקרטי לגבי עבירת איומים: ע"פ (מחוזי יר') 2393/08 **מדינת ישראל נ' אירני מנשה**, (2008)). אין ספק כי איום על ראש ממשלה ושר ביטחון איננו עניין של מה בכך, קל וחומר במדינה בה כבר נרצח ראש ממשלה. עם זאת, כאשר בוחנים את כתב האישום הנדון בנסיבותיו, נראה על פניו כי גם אם פורמאלית ייתכן בקושי רב לראות בכך עבירה של איום, הרי שמדובר במקרה קל ערך. כאמור, אינני מכריע בעניין זה שהצדדים לא טענו לגביו, וגם טענה זו תיוותר בצריך עיון.

שלב העלאת הטענה

28. אכן, כמתואר לעיל, כאשר נטענת טענה מקדמית לפי סעיף 149 לחסד"פ, הנטייה היא לאפשר תמיד לתקן כל פגם בכתב האישום, במקום לבטלו. בנסיבות אלה, התלבטתי אם יש מקום לדחות את הטענה המקדמית, ולדון בטענות כבדות המשקל של הסניגוריה במסגרת פסק הדין, לאחר שמיעת מלוא הראיות.

29. בענייננו, נראה כי מדובר יהיה בברכה לבטלה. לפי הפסיקה, אין חשיבות למה שחש אותו חייל קונקרטי המשמש כעד תביעה, לנוכח הדברים שעשה ואמר הנאשם. יש לבחון באופן אובייקטיבי, אם התנהגות כזו של אדם ליד שער של בסיס צבאי, של קריעת קופסת סיגריות ואמירה כי 'כך יעשה לשר הביטחון ולראש הממשלה' - היא התנהגות שהיתה גורמת להטלת אימה אצל חייל ש"ג סביר. עיון בכתב האישום מלמד, שאפילו אם כל העובדות שבכתב האישום יוכחו כנכונות (יצוין שהנאשם חלק על כך), הרי שבנסיבות העניין, חייל סביר לא היה מרגיש הטלת אימה מהתנהגות מוזרה זו של הנאשם.

סיכומו של דבר

30. **דברים בטרם סיום** יודגש כי אין להקל ראש בעבירת איומים. חובה להיזהר ולהישמר בעבירה זו, שכן לא אחת האיומים מולידים בסופו של יום אלימות. בעת האחרונה, הפכה החברה הישראלית אלימה יותר ויותר, והשיח הציבורי מלא בדברי הסתה, גידוף ונאצה, שחובה לשרשם מן היסוד.

31. בנסיבות אלה, יש לקחת ברצינות גם דברי איום הנאמרים כלפי נושאי תפקידים. דמם של עובדי ציבור איננו הפקר, ואין מקום להקל ראש באיומים עליהם. מי שנכווה ברותחין, נזהר בצוננין. המעבר הקל והמהיר מדברים שבפה לאלימות שבגוף, קל וחומר לנוכח ההיסטוריה הישראלית, אכן מחייב משנה זהירות, כפי שטענה התביעה.

32. עם זאת, שומה לבחון בכל מקרה ומקרה, אם אכן מדובר בדברי איום של ממש, ולא בהלצה. בענייננו, התנהגותו של הנאשם דומה יותר למערכון לא מוצלח, מאשר לאיום של ממש. אף אם הדברים נאמרו (הנאשם מכחיש זאת), התרשמתי כי בהתבוננות כוללת על התנהגותו של הנאשם, במכלול נסיבותיה, לא היתה כל כוונה של ממש לפגוע לראש הממשלה או בשר הביטחון. לפיכך, חרף הזהירות שיש לנקוט בטיפול בדברי איום כלפי עובדי ציבור, ולמרות שאין להקל ראש באיומים כאלה - בנסיבות החריגות והמיוחדות של פרשה זו, מצאתי מקום להורות על ביטול האישום.

33. **אשר על כן, אני מקבל את הטענה המקדמית ומורה על ביטול האישום.**

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ז, 19 אפריל 2017 במעמד הצדדים.